

Delinqüència i psicopatologia

Codi: 100447

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500257 Criminologia	OT	4	1

Professor/a de contacte

Nom: Francisco Collazos Sánchez

Correu electrònic: francisco.collazos@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: espanyol (spa)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: No

Grup íntegre en espanyol: Sí

Equip docent

Amanda Rodriguez Urrutia

Lara Grau Lopez

Raquel Vidal

Maria Pilar Lusilla Palacios

José Antonio Navarro Sanchís

José Antonio Ramos Quiroga

Gemma Parramón Puig

Marc Ferrer Vinardell

José Salavert Jiménez

Laura Gisbert Gustemps

Prerequisits

No hi ha prerequisits

Objectius

Aquesta assignatura opcional s'integra en la Menció en Execució Penal del quart curs del Grau de Criminologia i té com a objectiu oferir als alumnes una visió general dels principals trastorns mentals i quina és la seva relació amb la comissió de delictes. S'estudia, per una banda, les bases de la psicopatologia i dels trastorns psiquiàtrics més importants, així com l'associació entre aquests trastorns i la comissió de delictes. D'altra banda, es contempen els aspectes relacionats amb el maneig d'aquest tipus de delinqüents i s'ofereix una perspectiva des de la psiquiatria forense.

Competències

- Demostrar que es comprenen els conceptes i els fonaments psicològics, pedagògics i sociològics de la criminologia.

- Redactar un treball acadèmic.
- Tenir capacitat d'anàlisi i síntesi.
- Treballar de manera autònoma.
- Treballar en equip i en xarxa.
- Utilitzar correctament el llenguatge jurídic, el psicològic, el pedagògic i el sociològic.
- Utilitzar els mètodes de recerca en ciències socials per diagnosticar els problemes de criminalitat.

Resultats d'aprenentatge

1. Aplicar el lèxic de la psicologia jurídica.
2. Fonamentar les bases psicològiques aplicades a la criminologia.
3. Redactar un treball acadèmic.
4. Tenir capacitat d'anàlisi i síntesi.
5. Treballar de manera autònoma.
6. Treballar en equip i en xarxa.
7. Utilitzar mètodes de recerca en aquells àmbits psicològics relacionats amb la criminologia.

Continguts

Introducció

Aquesta assignatura consta de 6 crèdits del model ECTS. Cada un d'aquests crèdits comprèn 25 hores lectives, el que fa un total de 150 hores repartides de la següent manera:

- 12 sessions presencials de 3 hores: 36 hores (18 de teoria i 18 de seminari)
- Hores de treball extern dels alumnes: 109 hores (5 hores d'estudi per cadascuna de les classes presencials; 30 hores de preparació del treball grupal y 19 hores de preparació del peritatje).
- Tutories i Avaluació: 5 hores

Sessions Presencials: 12

Les sessions presencials es duran a terme al llarg del primer trimestre del curs 2022-23 (començament el 16 de setembre de 2022 i finalització, 13 de gener de 2023), els divendres de 12:00 hores a 15:15 hores (amb quinze minuts de descans), ocupant la primera part a exposició teòrica i la segona a seminaris pràctics.

Programa

Mòdul 1

El primer mòdul de les classes (quatre primeres classes) estableix les bases teòriques sobre les quals se sustenta l'assignatura:

1. 16 setembre 2022

Psiquiatria Forense I: Introducció, conceptes generals.
Dr. Francisco Collazos

2. 23 setembre 2022

Psiquiatria Forense II: El peritatge psicològic
Dr. Francisco Collazos

3. 30 setembre 2022

Història de la Psiquiatria
Psicopatologia General i Exploració psicopatològica
Dra. Amanda Rodríguez

4. 7 octubre 2022

Avaluació psicològica: cognitiva, emocional, conductual, personalitat
Dra. Raquel Vidal

Mòdul 2

En el segon mòdul de classes s'aborden aquells trastorns psiquiàtrics amb una major repercussió legal. Es realitza a la primera part d'aquestes classes presencials un plantejament clínic i, a continuació, aprofitant per a això els seminaris, un psiquiàtric-legal de cada un d'ells.

5. 14 octubre 2022

Trastorns mentals orgànics i demències. Trastorn per Dèficit d'Atenció i Hiperactivitat en l'Adult.

Dr. Josep Antoni Ramos-Quiroga

6. 21 octubre 2022

Trastorns relacionats amb substàncies
Dra. Lara Grau

7. 28 Octubre 2022

Trastorns psicòtics.
Dra. Gemma Parramón

8. 4 novembre 2022

Psicopatologia i Delictogènesis en Menors
Dr. Josep Salavert

9. 11 novembre 2022

Trastorns de la personalitat.
Dr. Marc Ferrer

10. 18 novembre 2022

Trastorns afectius i trastorns d'ansietat.
Dra. Pilar Lusilla

Trastorns de l'espectre autista. Síndrome alcohòlica fetal
Dra. Laura Gisbert

11. 25 novembre 2022

Parafilias.
Dr. José Antonio Navarro

12. 2 desembre 2022

La conducta suïcida.
La simulació
Dr. Francisco Collazos

Metodologia

Metodologia del curs

Al llarg del curs es desenvoluparà la part teòrica en la primera part de cadascuna de les classes presencials. Aquestes classes es distribueixen en dos mòduls. El primer estableix les bases teòriques sobre les quals se

sustenta l'assignatura. El gruix de l'assignatura es desenvolupa en el segon mòdul, en què s'alternen les classes eminentment clíniques, on es presenten els principals trastorns psiquiàtrics amb implicació legal i forense, amb aquelles sessions en què es planteja la relació entre aquests trastorns i la comissió de delictes.

Els seminaris queden reservats per aclarir, des d'una perspectiva més pràctica aquells aspectes que permetin una millor comprensió de l'assignatura. En aquests seminaris es tractarà d'il·lustrar, amb exemples pràctics, el contingut teòric de les classes presencials. Els seminaris es duran a terme a la segona part dels dies de les classes presencials. A més, en aquests espais docents els alumnes hauran de realitzar exposicions amb un enfocament pràctic sobre els temes que s'hagin desenvolupat a la part teòrica i que hauran d'haver ampliat amb el treball fora de l'aula.

Activitats externes de l'alumnat

Per assolir les competències de l'assignatura, els alumnes hauran de completar 109 hores de treball extern:

- Preparació de les classes presencials (5 hores d'estudi per cadascuna de les 12 sessions presencials): 60 hores.
- Elaboració d'un treball escrit sobre algun dels temes de l'assignatura i la seva presentació oral en els seminaris: 30 hores.
- Elaboració d'un peritatge psicopatològic: 19 hores.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Clases teòriques	18	0,72	1, 2, 7
Seminaris	18	0,72	2, 4, 6
Tipus: Supervisades			
Avaluació	5	0,2	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7
Tipus: Autònomes			
Elaboració d'un peritatge psicopatològic	19	0,76	1, 2, 3, 4, 6, 7
Elaboració d'un treball escrit sobre alguns dels temes de l'assignatura i la seva presentació oral en els seminaris	30	1,2	1, 2, 3, 4, 5, 7
Preparació de les classes presencials (6 hores d'estudi per cada una de les 13 sessions presencials).	60	2,4	1, 2, 5, 7

Avaluació

Model d'avaluació

S'estableix un sistema d'avaluació continuada en el qual es valoraran els següents aspectes:

Items d'avaluació

- L'assistència a les classes presencials és obligatòria. És absolutament necessari per aprovar l'assignatura assistir a un mínim del 80% de les classes presencials. En la seva valoració no només es tindrà en compte la presència a les classes sinó l'actitud i participació que es tingui en elles. Les classes comencen puntualment i no s'admet l'entrada un cop han començat Presentació de treballs, o casos pràctics, en els diferents seminaris. El contingut d'aquests treballs versarà sobre algun dels temes tractats al llarg de l'assignatura i serà supervisat pel professor responsable.
- Examen
- Presentació de treballs, o casos pràctics, en els diferents seminaris. El contingut d'aquests treballs versarà sobre algun dels temes tractats al llarg de l'assignatura i serà supervisat pel professor responsable.

Qualificacions finals

L'avaluació de l'assignatura serà el resultat dels següents elements:

- a) Assistència a les classes presencials (20% del total de la qualificació)
- b) Realització de treballs (30% del total de la qualificació)
- c) Examen (50% del total de la qualificació)

Recuperacions

Els alumnes disposaran de possibilitats de recuperar els treballs i examen no superats.

Conductes fraudulentas

La còpia o intent de còpia a l'examen conduirà a un 0 en la nota final, perdent l'alumne el dret a la re-avaluació. El plagi serà sancionat amb un 0. Els casos més greus conduiran a un 0 a l'assignatura i a la pèrdua del dret a la re-avaluació.

Treball fina del grau

- S'ofereix la possibilitat de realitzar dos treballs de final de grau que s'han d'ajustar a la normativa establerta pel Grau de Criminologia. Un d'ells serà un Treball de recerca i l'altre, Treball de intervenció pràctica.
- Aquests dos treballs s'oferiran als alumnes de forma oberta i seran assignats a aquells que presentin millor expedient dins dels sol·licitants

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Assistència i participació	20	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7
Exàmen	50	0	0	1, 2, 4, 5, 6, 7
Treball grupal (20%) y peritatje psicopatològic (10%)	30	0	0	3

Bibliografia

Material obligatori

Cadascuna de les classes de teoria s'acompanyarà d'una presentació en Power Point el contingut pot considerar-se el text de referència, de coneixement necessari i suficient per a poder aprovar l'examen. La seva lectura és, per tant, obligatòria.

A continuació s'exposa una llista de textos la lectura no és obligatòria però sí aconsellable. Es recomana la lectura dels mateixos per complementar el contingut teòric exposat en les classes presencials. Tots els textos citats estan a disposició dels alumnes en el Servei de Psiquiatria de l'Hospital Universitari Vall d'Hebron (Despatx Dr. Collazos, a l'Edifici Escola d'Infermeria, 5a Planta).

Bibliografia de consulta

- Abernhe T. (1997). *Criminologie et Psychiatrie*. Ed. Ellipses.
- American Psychiatric Association. (2000). *DSM-IV-TR. Manual diagnóstico y estadístico de los trastornos mentales DSM-IV-TR* (4th ed., text rev.). Masson.
- American Psychiatric Association (2002) *Manual diagnóstico y estadístico de los trastornos mentales Texto revisado*. Masson.
- Appelbaum, P., & Gutheil, T. G. (1991). *Clinical handbook of psychiatry and the law* (2nd ed.). Lippincott: Williams & Wilkins.
- Blugrass, R., & Bowden, P. (Eds.). (1990). *Principles and practice of forensic psychiatry*. Churchill Livingstone.
- Carrasco, J. J., & Martín, J. M. (2010). *Tratado de Psiquiatría Legal y Forense* (4th ed.) Wolters Kluwer
- Fuertes Rocañín JC, Cabrera Forneiro J, de la Gándara Martín JJ. (2004) *La Salud Mental en los Tribunales*. Arán.
- Gelder, M. G., López-Ibor, J. J., & Andreasen, Nancy. (2003). *Tratado de psiquiatría*. Oxford University Press.
- Gunn J & Taylor Pamela. (1993). *Forensic psychiatry: clinical, legal and ethical issues*. Butterworth/Heinemann.
- Kaplan, H., & Sadock, B. (Eds.). (2000). *The comprehensive textbook of psychiatry* (7th ed.). Williams & Wilkins.
- Simon, R. L. (1992). *Clinical psychiatry and the law* (2nd ed.). American Psychiatry Press.
- Vallejo, J. (Ed). (2002). *Introducción a la psicopatología y a la psiquiatría*(5th ed.) (pp.651-679). Masson.
- Vallejo, J., & Leal, Carmen. (Eds.). (2010). *Tratado de Psiquiatría*. Ars Medica
- Volavka, J. (1995). *Neurobiology of Violence*. American Psychiatric Press.

Programari

L'assignatura no fa servir cap programa informàtic específic